

Табунне конярство

1. **Форми, табунного конярства, формування і розміри табунів.**
2. **Утримання табунних коней і догляд за ними.**
3. **Особливості парування кампанії. Утримання жеребних кобил. Вижереблення.**
4. **Утримання підсисних кобил, техніка відлучення лошат.**
5. **Спороди і обладнання. Економіка табунного конярства.**

1. Форми, табунного конярства, формування і розміри табунів

В табунному конярстві розрізняють три основні форми утримання коней: екстенсивно-табунна, базово-стаєнних і культурно-табунна.

Екстенсивно-табунне утримання, така форма практикується в табунному конярстві, в зоні малоосвоєних земель. Коней усіх статевих-вікових груп утримують в загальному табуні. Догляд за ними обмежується зміною пасовищ, зооветеринарною обробкою і охороною поголів'я. Захищають коней від негоди у природних затишках. Конюшні будують лиш для жеребців-плідників і робочих коней. Недоліки цієї форми утримання – залежність від кліматичних умов і передчасне зажереблення молодих кобил.

Базове-стаєнне утримання запроваджують у більшості ферм при вирощуванні робочих коней. Воно передбачає широке використання пасовищ літом, а підгодовля сіном осінню і зимою. Молодняк після осіннього відлучення утримують окремо в табуні, його заїжджають перед використанням, або перед реалізацією. Табуни формують по віку і статі.

Культурно-табунне утримання дозволяє вирощувати в степових і гірських умовах користувальних і племінних коней. Така форма утримання застосовують при удосконаленні поголів'я старих порід – донська, кабардинська і виведенні – будьонівської, новокиргизької порід. В даний час цей спосіб використовують для одержання жеребців-поліпшувачів для масового конярства.

Культурно-табунна форма, включає комплекс заходів (організація утримання, годівлі, відтворення коней і племінної роботи по покращенню, якостей вирощеного молодняку), забезпечує нормальний розвиток лошат в пасовищний і зимовий періоди.

Відлучення лошат від матері проводять у 6-8 місячному віці і поділяють групи по статях кобил і жеребчиків утримують окремо на пасовищах.

Розміри табунів залежить від методів утримання коней, їх кількості в господарстві, умов випасу і водопою. А також від статі і віку тварин.

В кінних заводах і на племінних фермах, що вирощують племінних і спортивних коней, необхідно формувати табуни кобил, 3 роки і старші, маток і окремо кобилок, річних жеребців, жеребчиків 2 роки.

Із племінних коней формують маточні табуни чисельністю не більше 100 голів із молодняку – 120 голів. У табунному м'ясному конярстві оптимальні розміри маточних табунів – 400-600 голів (включаючи лошат до року).

2. Утримання табунних коней і догляд за ними

Залежно від географічних і кліматичних умов в різних зонах табунного конярства складаються свої особливості сезонної зміни пасовищ протягом року.

Весняне утримання. весна найбільш відповідальний і напружений сезон року. В цей період проходить жереблення і парування кобил, починається нагул коней і доїння кобил.

Літнє утримання. Літом особливу увагу звертають на збереження вгодованості коней, а також на завершення жереблення і парування кобил. Для випасу табунів в першу чергу вибирають пасовища непридатні для овець. При культурно-табунному утриманні коней, особливо молодняк, підгодовують.

Осіннє утримання. Основна мета табунів на осінніх пасовищах – підготовка коней до зимівлі і їх нажирування. Випас коней восени необхідно так, щоб вони поїдали різні трави поперемінно (пирій, полин, ковила і інше). Особливу увагу приділяють молодняку до 1,5 року і лактуючим кобилам, які реагують на недостатню годівлю влітку. Для них відводять ділянки поблизу водойм; з різного рослинністю. Напувати коней осінню необхідно не менше 2 разів на добу.

Зимове утримування. Головне завдання зимівлі. Підтримати коней в хорошій вгодованості.

На початку зими використовують пасовища далі від затишних місць. В останню чергу використовують пасовища, розміщені поблизу затишків і стоянок. В першу чергу половину зимівлі коней не слід добре підгодовувати, особливо тоді, як сніговий покрив не глибокий і не ущільнений. Підгодовля вкрай необхідна під час голольоду, сильних заметіль, коли випасатись коні не можуть.

Особливе значення у табунному конярстві має створення страхових запасів грубих кормів. Сіна заготовляють з розрахунку на 1 коня 1ц, підсисним кобилам – 15-20, лошатам до 1 року – 6-11. Молодняку 1-2 роки - 8-16, молодняку старшого віку – 10-17.

Догляд за копитами, гривовою і хвостом проводять в період формування косяків і табунів (2 рази в рік – весною і осінню). Гриви і хвости розправляють і розчісують, дерев'яним ножом, обрізуючи звалене, скручене волосі. Довгу гриву вкорочують, а хвіст обрізають нижче скакального суглоба.

Копита у кобил обробляють після вижеребки. Вдруге коней обробляють осінню, перед переходом на зимове утримання.

Обтяжка молодняку. В табунному конярстві більшість коней залишаються неоповаженими “неуками”. Привчання таких коней до недоуздки називають обтяжкою. Під час обтяжки їх привчають до проходження через розкол, ловці арканом, ходінню на повіді, до чищення, а також, щоб не боялась людини. В племінних господарствах до обтяжки приступають осінню, після відлучення лошат в матері, в не племінних - молодняк обтяжують перед реалізацією.

3. Особливості парування кампанії. Утримання жеребних кобил. Вижереблення

Основне завдання парувальної кампанії – осіменіння і зажереблення всіх дорослих кобил, придатних до розплоду. При організації парувальної кампанії визначають парувальний контингент кобил, потребу в жеребцях-плідниках, розміри косяків. Підготовку до парувальної кампанії починають з огляду жеребців-плідників і ставлення парувального контингенту кобил. Виділяють кращих конституційно міцних, здорових, енергійних з добре розвиненим косячними інтенсивними жеребців. За 1,5-2 місяці до початку парувальної кампанії відібраних жеребців-косячників утримують в конюшнях, в хорошу погоду випускають на пасовище. Норовистих жеребців щоденно проминають під сідлом на віддалі 5-7км кросом і риссю.

Після того, як жеребець привикне до косяка, косяк випускають із баз на пасовище з розміщеним поблизу водопоєм. Перші місяці косяки тримають на віддалі до 1 км один від одного. Напувають коней тричі на добу.

Парування в табунних умовах проводять з розрахунку, щоб жереблення припадало на теплу погоду. Для обліку результатів парування і очікуваного жереблення на кожний косяк заводять відомість де записують дані про жеребців і кобил підібраних до нього, з записом кількості зроблених жеребцями садок і дату очікуваного жереблення.

В табунному конярстві жереблення – один з найвідповідніших періодів. Найбільш сприятливі є весняні місяці (квітень, травень). Лошата народженні в цей період добре себе почувають і починають отримувати соковиті корми. Кобили в цей період відрізняються високою молочністю. Пізні жереблення в табунному конярстві не бажане. В літні місяці (липень – серпень) в умовах жару і низької молочності кобил (трава пасовищна вигоряє). Лошати погано ростуть і ослабленими вступають в зимівлю. Зимом їм необхідно приділяти багато уваги, хоч вони по розвитку всеодно не доженуть ранніх лошат. Жереблення в табунному конярстві проходить в основному на пасовищі. Переважна більшість кобил (до 75-85%) жеребляться вночі, коли менше шуму. Тому в нічний час за табунами з жеребними кобилами потрібен контроль.

4. Утримання підсисних кобил, техніка відлучення лошат

Нормально розвинене лоша поїдає пасовищну рослинність з 20-25-и денного віку. До 2-х місячного віку материнське молоко продовжує залишатись основним кормом. Тому ріст, розвиток і вгодованість лошати залежить від молочності матері.

Від кобил, що жеребляться весною лошата краще ростуть і розвиваються тому, що у кобил виділяється достатньо молока і високої поживності. А лошата, що народжуються у більш пізні строки ростуть гірше. Тому, що у кобил недостатньо молока і воно менш поживне. Залежно від кліматичних і

господарських умов, ступеня розвитку і племінної цінності лошат відлучають від кобил осінню або весною.

В 7-9 місяців осінню відлучають лошат в племінних господарствах. У не племінних господарствах осінню відлучають лошат лише поганої вгодованості, і тих, які не можна залишити під маломолочними, або недостатньо вгодованими матерями.

В табунному м'ясному конярстві практикують весняне відлучення молодняку, тому що масове осіннє відлучення економічно не вигідне, оскільки підвищується собівартість продукції.

Спороди і обладнання. Економіка табунного конярства

В табунному конярстві використовують для утримання коней затишку, хліви, бази, бази-розколи з обладнаннями для водопою.

Затишки – це рови, гірські долини, схили гір, яри. При їх відсутності насаджують лісні полоси шириною 15-20м, або обладнують спеціальні забори з гілля.

Хліви. В них утримують окремі статеві-вікові групи тварин, в них підгодовують ослаблених тварин. Стіни їх будують з дощок. Саману, криши – із глиносолом'яної суміші, або інших дешевих матеріалів. Їх площа – на 1 матку 15-20м², на жеребця – 10м², на лоша після відлучення до 6м².

Бази. Розрізняють бази для утримання коней і бази – розколи для проведення ветеринарно-зоотехнічних заходів. Перші служать для нічного і денного утримання молодняку і ослаблених тварин, а другі – для формування табунів і косяків, бонітування і зважування коней, їх таврування.

Організація водопою. Літом коней напувають не менш 3 рази на добу. В інші сезони 1-2 рази. Використовують для цього чисту воду з колодязів, або водойм.

Собівартість вирощування коней в табунах значно нижча, чим при стаєнному утриманні. Це пов'язано з тим, що коні протягом року поїдають дешевий пасовищний корм, будівлі роблять з місцевих матеріалів, потреба робочій силі невелика.

Важливим економічним показником табунного конярства є відтворення стада, яке може бути забезпечене за рахунок питомої маси кобил в структурі табуна.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть форми табунного конярства.
2. Біологічні особливості табунних коней.
3. Які формують розміри табунів.
4. Що таке обтяжка молодняку.

5. Особливості парувальної кампанії, табунних коней.
6. Час і техніка відлучення лошат.
7. Споруди і обладнання для табунів.